

A szerkesztő bizottság 21 tagja 15 ország vezető tájékoztatási szakembereinek sorából került ki. Az angol és orosz nyelvű kiadásban is megjelenő folyóirat főszerkesztője A. I. MIHAJLOV professzor a VINITI igazgatója, kiadója a VINITI.

A folyóirat különböző országok szakembereinek cikkei és tanulmányait adja közre, megvitatta a tájékoztatás legfontosabb kérdéseit, különös tekintettel az UNISIST program megvalósítását szolgáló nemzetközi együttműködés kiépítésére és megszilárdítására.

Elsősorban a következő tárgykörökkel foglalkozik:

a tudományos kommunikációs rendszer tanulmányozása;

a tájékoztatás elméletének és gyakorlatának általános szempontjai;

a tájékoztatási munka szervezése;

nemzetközi együttműködés a tájékoztatási munka területén;

tájékoztatási szakemberek és felhasználók képzése;

a tájékoztatás fogalma és terminológiája;

a tájékoztatás tárgykörében és a rokon területeken megjelent új könyvek és folyóiratok.

Helyet kapnak a lapban a szerkesztőséghez küldött levelek, valamint a konferenciákról, szimpóziumokról, új szervezetekről és intézményekről szóló hírek is.

A negyedévenként megjelenő folyóirat 1975. 1. évfolyam 1. száma nemrégén látott napvilágot. A szám cikkeinek középpontjában a „tudományos kommunikáció” áll. Ez a kimeríthetetlen téma előtérbe helyezi a tájékoztatótudomány kulcskérdéseit és lehetővé tette a szerkesztőség számára, hogy a szerzők széles körének módját adjon véleményük kifejtésére a kérdés-komplexum valamennyi részletéről: az információk közreadásának elméletéről és gyakorlatáról; a tudományos és műszaki információk kommunikációs hálózatának két alapvető szempontjáról; a tudományos információk továbbításának modelljéről; a mikrokiadásoknak a tudományos kommunikációra gyakorolt hatásáról; a műszaki írásmódról, azaz a gondolatok elrendezésének módjairól; terminológiai kérdésekről stb.

Az új folyóirat legjelentősebb cikkeinek ismertetését a jövőben természetesen a TMT is rendszeresen közreadja.

(Dezső Zsigmondné)

TÁJÉKOZTATÁSI MUNKA ÁLTALÁBAN

Az Egyesült Államokban folyó könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatómunka szervei és intézményei

Douglas FERGUSON, a *Stanfordi Egyetem* információs adatfeldolgozó szolgálatának vezetője nem vállalkozott szemléjében a könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatások teljes tartalmi és kutatásszervezési problematikájának bemutatására. Fő célja az volt, hogy *áttekintést adjon azokról a forrásokról, amelyek feltárják a különféle szervek, szervezetek és intézmények kereteiben folyó kutatások eredményeit*; ezért nem fordított figyelmet a szakirodalmat visszamenőlegesen feltáró bibliográfiai eszközökre sem. Kiindulópontja, hogy maga a tárgyalt terület sem tekinti magát egységes egésznek és egy-két kísérlettel eltekintve nem történt meg e tudományág információs folyamatainak elemzése, sem pedig szerkezetének szociológiai szempontból való feltárása. Hangsúlyozza a kutatások multidiszciplináris és kettős jellegét (elméleti és alkalmazott-fejlesztő), s hogy a kutatási eredmények fő befogadó közönsége a gyakorló könyvtárosokból adódik (ld. a hivatkozott irodalom 1–4. tételét).

Kutatásokat folytatnak:

egyének, így pl. tanulmányaik lezárására készülő egyetemi hallgatók, akik saját vagy intézményük nagyon is korlátozott anyagi erőforrásaira támaszkodnak;

könyvtárak és egyéb intézmények, költségvetésükben biztosított, vagy külső fedezet felhasználásával;

kereskedelmi tanácsadó cégek (mint pl. Arthur D. LITTLE Inc.) szerződések vagy állami szubvenció alapján;

kormányzati szervek (pl. a NASA – National Aeronautics and Space Agency vagy a National Institute of Health);

néhány további intézmény (pl. a National Commission on Libraries and Information Science vagy az ERIC – Educational Resources Information Centre).

Azok a kutatások, amelyek nem honvédelmi célokat szolgáltak, elsősorban a következő forrásokból nyertek anyagi támogatást:

a) az 1956-ban kibocsátott, a könyvtári szolgáltatásokról és építkezésekről szóló törvény alapján létesült *szövetségi*, s a hozzá illeszkedő *állami, illetve helyi alapok*;

b) a *Council on Library Resources* alapítvány;

c) az Office of Education könyvtárfejlesztési osztály;
d) a National Science Foundation keretében működő Office of Science Information Services.

Az első főleg a közművelődési könyvtári szolgálat és kooperáció, a második az egyetemi és tudományos könyvtárak, a harmadik az automatizálás, a negyedik pedig a tudományos és műszaki tájékoztatás fejlesztését támogatta (ld. a hivatkozott irodalom 5–7. tételét).

Az országos érdeklődés az információs szolgáltatások iránt, s az ezzel együtt járó tekintélyes kormányzati erőforrások jelentékenyen hozzájárultak ahhoz, hogy a 60-as években gyorsan nőtt a kutatási tevékenység. Tanulságos a táblázat, amely a ráfordítások alakulását mutatja.

Összefüggés van a felsőfokú könyvtárosok és információs szakemberek képzése és a kutatások kibontakozása között: 1960 és 1969 között annyi doktori disszertáció készült, mint az előző 35 év folyamán összesen. S ebben a számban nem is szerepelnek a határterületeken készült disszertációk. A nagyobb egyetemeken könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatóközpontok létesültek azzal a céllal, hogy külső megbízásokra kutatómunkát folytassanak, s egyúttal nyújtsanak lehetőséget a hallgatók számára, hogy már egyetemi évek alatt kutatói tapasztalatokat szerezzenek (ld. a hivatkozott irodalom 8–9. tételét).

A könyvtártudomány és tájékoztatásügyi kutatóinak információhasználati szokásai megegyeznek az egyéb szakterületeken megfigyelttel. Így a publikációk és a

nem publikált dokumentumok mellett nagyon fontos szerepet játszik az információk elterjesztésének ún. társadalmi hálózata: levelek és telefonbeszélgetések, személyes találkozások és konferenciák, munkabizottsági ülések, továbbképzési formák stb. tekintélyes mértékben járulnak hozzá a kutatásokról szóló információk megszerzéséhez. Mutatkoznak annak jelei is, hogy az ugyanazon a szakterületen működő kutatókból „láthatatlan kollégiumok” vannak alakulóban.

Minden kutatási fázis szoros kapcsolatban van a kutatási eredmények elterjesztését célzó tevékenységekkel és a kutatási eredményekről tájékoztató források használatával: a kutató információt nyújt és információt használ. Nagy a változatosság a kutatásról szóló információ céljaiban, csatornáiban és befogadókban, ami változatosságot eredményez a szétsugárzás folyamatában is. A beszámoló hat csoportba sorolja az e területen működő szervezeteket, kiadványokat és információs szolgáltatásokat.

A szakmai szervezetek közül mindenekelőtt az American Society for Information Science (ASIS) és az American Library Association (ALA) érdemel figyelmet. De a Medical Library Association, az American Association of Law Libraries és a Special Libraries Association ugyancsak élénk tevékenységet fejt ki. Más szakmai szervezetek érdeklődési köre és tevékenysége átnyúlik erre a területre is; példának talán elég az Operations Research Society of America vagy az Association for Educational Communication and Technology. Egyedül

Könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatási ráfordítások
alakulási millió dollárban 1960–1975

Év	Szövetségi intézmények	Az 1956. évi törvény alapján		Council on Library Resources
		Közművelődési könyvtári szolgáltatásokra	Könyvtárközi együttműködésre	
1960	2,9			0,6
1961	7,2			1,0
1962	13,3			0,7
1963	16,9			0,8
1964	12,6			0,9
1965	22,5	25,0		0,7
1966	48,0	25,0		0,8
1967	53,1	34,9	0,4	1,1
1968	58,8	34,9	2,1	0,7
1969	63,7	34,9	2,2	2,6
1970	62,1	29,8	2,1	1,7
1971	65,0	35,0	2,2	1,3
1972	69,7	46,6	2,6	2,1
1973	(76,3)*	62,0	7,5	0,7
1974	(73,9)*	44,2	2,6	0,8
1975		(49,2)*	(2,6)*	

* Becsült adat

az ASIS-nak harminc társasággal van szoros kapcsolata. A szakmai szervezetek tevékenységi körébe konferenciák rendezése, kutatások végzése és támogatása, folyóiratok és egyéb kiadványok megjelentetése, kutatások ösztönzése stb. tartozik.

A doktori disszertációk főleg abból a húsztartásos iskolából származnak, amelyek doktorátusra előkészítő tanfolyamokat szerveznek, de más, pl. a kommunikáció-elmélettel foglalkozó egyetemi tanszékekről is. Több bibliográfia jelent már meg, amely számba veszi a doktori disszertációkat. Az előkészületben lévő disszertációkról a *Journal of Education for Librarianship* kutatónyilvántartási rovata tájékoztat, de más források is rendelkezésre állnak. A *Dissertation Abstracts International* számítógépes keresőszolgáltatásban szintén szerepelnek könyvtártudományi és tájékoztatásügyi tételek (ld. hivatkozott irodalom 10. tételét).

Néhány folyóirat tájékoztatást nyújt a folyamatban lévő kutatásokról; pl. a *Library Journal* is beszámol esetenként róluk. Vannak azonban olyan kiadványok, amelyek erre a feladatra specializáltak magukat, mint pl. a negyedévenként megjelenő *Information: News, Sources, Profiles* vagy a *Newsletter of Library Research*. (Továbbiakat ld. a közölt bibliográfiában.) Legátfogóbbnak az évente megjelenő *Library and Information Science Today (LIST)* tekinthető, amely 1971 óta a folyamatban lévő kutatásokat regisztrálja; a kutatási kedv élénkülését mutatja, hogy míg 1971-ben 820 tétel, addig 1974-ben már 1362 tétel szerepelt benne. A *Smithsonian Science Information Exchange (SSIE)* 200 ezer folyamatban lévő vagy nemrég befejezett kutatást felölelő számítógépes nyilvántartásában mintegy 500 tájékoztatásügyi kutatás szerepel.

A könyvtártudomány és a tájékoztatásügyi alapvető információs forrása az *Educational Resources Information Center (ERIC)*, amelyet a *National Institute of Education* alapított. Clearinghouse-hálózatának egyik tagja felelős a könyvtári terület kutatási jelentéseinek, konferencia-anyagainak, publikálatlan dokumentumainak és kiadványainak a feldolgozásáért és indexeléséért. A szolgáltatás nyomtatott és számítógéppel olvasható formában is rendelkezésre áll. A dokumentumok teljes szövegéről mikrofilmek vagy szabad szemmel olvasható másolatok kaphatók. Az *ERIC Clearinghouse for Information Resources* működése során fontos irodalom-elemző funkciót is betöltött: több mint száz témadokumentációt készített.

Az előbbi szolgáltatást mintegy kiegészíti a *National Technical Information Service (NTIS)* a kiadatlan kutatási jelentések indexelésével és kivonataik közzétételével a *Weekly Government Abstracts; Library and Information Science* c. referálójában. Szabványosított keresőprofilok állnak rendelkezésre a könyvtártudomány és a tájékoztatásügyi terén is, s mindkét számítógépes információs rendszer online üzemmódban is igénybe vehető a

Lockheed Information Systems vagy a *System Development Corporation* révén (ld. a hivatkozott irodalom 11–12. tételét).

Bár általánosan elterjedt forma a folyóiratokban megjelenő irodalom feltárására a *tartalomjegyzékek közreadása* (current contents vagy table-of contents), esetenként kevés példát találunk erre. 1972 óta jelenik meg a *Current Awareness: Library Literature (CALL)*. Az *Information: News, Sources, Profiles* minden száma közöl tartalomjegyzékeket. Mindig is feldolgoz néhány könyvtártudományi és informatikai folyóiratot a *Current Contents, Social and Behavioural Sciences*. Mégis, a legfontosabb információs eszközöknek a *Library Literature* és az *Information Science Abstracts* tekinthető. Az előbbi csak tárgyszavakkal tárja fel a regisztrált tételeket, az utóbbi kivonatokat is ad, s bőségesebben közöl nem-könyvtári folyóiratokban megjelent irodalmat. De a kutató nem feledkezhet meg olyan referálólapon átnézéséről sem, mint pl. az *Engineering Index* vagy a *Computer and Control Abstracts*. A referáló és indexelő folyóiratok természetesen felvesznek könyveket, disszertációkat és kutatási jelentéseket is, de ez csak másodlagosnak tekinthető fő funkciójuk, a folyóiratcikkek feltárása mellett (ld. a hivatkozott irodalom 13–14. tételét).

A kutatási eredményekkel foglalkozó *sakirodalmi áttekintések* vagy cikkek formájában jelennek meg (pl. a *Library Resources and Technical Services* c. folyóiratban évente az állománygyarapítás és a katalogizálás irodalmáról) vagy jelentések formájában (pl. az *ERIC* készített ilyeneket), 1970 óta az *Advances in Librarianship* szemle tanulmányokat közöl egy-egy fontos témakörben. Ennél átfogóbb azonban, s mint a címe is jelzi, inkább hangsúlyozza a műszaki fejlesztést az *Annual Review of Information Science and Technology*, már 1966 óta (ld. a hivatkozott irodalom 15–16. tételét).

Bár sok minden történt a kutatási eredmények terjesztése és a kutatók információs igényeinek kielégítése terén, még mindig hiányzik egy átfogó vizsgálat a könyvtártudomány és a tájékoztatásügyi saját információs folyamataira vonatkozóan. (Pedig magával a kutatómunkával foglalkozó irodalom is megnőtt az utóbbi időben; ezt jelzi az 1974-ben indult *Journal of Academic Library Research* is.) Nyilvánvaló, hogy a kutatási eredmények terjesztésének csak egyik formája a publikáció, a kutatók közötti kommunikáció sokkal szélesebb problematikát ölel fel. Szükség van arra, hogy megvizsgálják a könyvtártudományi és tájékoztatásügyi kutatások típusait, mennyiségét és minőségét, a kutatók számát, jellemzőit és teljesítményét, s legfőképpen a sokcsatornájú szakmai kommunikációs folyamatot (ld. a hivatkozott irodalom 17–21. tételét).

A kutatásokról tájékoztató források

Advanced Technology/Libraries. Los Angeles, Becker & Hayes Inc., 1972-. (Megjelenik évente tízszer.)

Advances in Librarianship, Academic Press, 1964-. (Megjelenik évente)

Annual Review of Information Science and Technology, Washington, American Society for Information Science, 1966-. (Megjelenik évente.)

Computer and Control Abstracts. New York - London, Institute of Electrical and Electronic Engineers Inc. és Institute of Electrical Engineers, London. 1966-. (Megjelenik havonta.)

Current Awareness: Library Literature (CALL). Goldstein Associates, Framingham, 1972-. (Megjelenik havonta kétszer.)

Current Contents: Social and Behavioral Sciences. Philadelphia, Institute for Scientific Information, 1969-. (Megjelenik hetente.)

Current Index to Journals in Education. New York, Macmillan Information Division, Macmillan Publishing Co., 1969-. (Megjelenik havonta.)

Datrix. Ann Arbor, Mich., University Microfilms.

Dissertation Abstracts International. Ann Arbor, University Microfilms, Xerox Company, 1938-. (Megjelenik havonta.)

Engineering Index. New York, Engineering Index Inc., 1906-. (Megjelenik havonta és évente.)

Information: News, Sources and Profiles. New York, Science Associates, 1969-. (Megjelenik havonta kétszer.)

Information Retrieval and Library Automation Newsletter. Mt. Airy, Lomond Systems Inc., 1965-. (Megjelenik havonta.)

Information Science Abstracts. Philadelphia, Documentation Abstracts Inc., 1966-. (Megjelenik negyedévenként.)

Journal of Education for Librarianship. Halifax, Nova Scotia, Library School, Dalhousie University, 1960-. (Megjelenik negyedévenként.)

Library and Information Science Abstracts. London, Library Association, 1969-. (Megjelenik havonta kétszer.)

Library and Information Service Today (LIST). New York, Science Associates/International, 1971-. (Megjelenik évente.)

Library Journal. New York, Bowkers, R.R.Co., 1876-. (Megjelenik szept.-jún.-ig kéthetenként, júl.-aug.-ban havonta.)

Library Literature, Bronx, New York, Wilson, H.W.Co., 1933-. (Megjelenik havonta kétszer.)

Library Quarterly, Chicago, University of Chicago Press, 1931-. (Megjelenik negyedévenként.)

Library Resources and Technical Services. Chicago, American Library Association, Resources and Technical Services Division, 1957-. (Megjelenik negyedévenként.)

Newsletter on Library Research, Urbana, University of Illinois, Graduate School of Library Science, 1972-. (Megjelenik negyedévenként.)

Resources in Education. Washington, United States Department of Health, Education and Welfare. Educational Resources Center, National Institute of Education, 1966-. (Megjelenik havonta.)

Scientific Information Notes, Washington, Trends Publishing Inc., National Press Building. (Megjelenik negyedévenként.)

Smithsonian Science Information Exchange. Washington,

Weekly Government Abstracts: Library and Information Science. Washington, United States Department of Commerce, National Technical Information Service, 1971.

A hivatkozott irodalom fontosabb tételei

- [1] SWISHER, R.: Professional communication behavior of college and university librarians. Kiadatlan disszertáció, Graduate Library School, Indianai Egyetem, 1975.
- [2] EATON, A.J.: Research in librarianship in the USA = Libri, 21. köt. 1971. p. 350-360.
- [3] FRY, B.M. - LIBBEY, M.A.: Status of library research in the Federal Government = Drexel Library Quarterly, 6. köt. 1970. júl.-okt. p. 290-305.
- [4] PRATT, A.D.: Libraries, economics and information: recent trends in information science literature = College and Research Libraries, 35. köt. 1975. jan. p. 33-38.
- [5] HUGHEY, E.: The library services and construction act, as amended = Bowker Annual, 1971. p. 125-130, New York, és Bowker Annual, 1974. p. 138-142.
- [6] BREEDIN, B.: The Council on Library Resources = Bowker Annual, 1973. p. 44-49.
- [7] Higher education act, title 11-B library and information science research = Bowker Annual, 1971. p. 148-153. és JANASKE, P.C.: Higher education act, title 11-B library demonstration program = Bowker Annual, 1974. p. 146-149.
- [8] Directory of educational programs in information science, 1972-1973, supplement. Washington, American Society for Information Science, 1972.
- [9] SCHLACHTER, G.A. - THOMISON, D.: The library science doctorate: a quantitative analysis of dissertations and recipients = Journal of Education for Librarianship, 15. köt. 1974. ősz. p. 95-111.
- [10] SCHLACHTER, G.A. - THOMISON, D.: Library science dissertations 1925-1972: an annotated bibliography. Littleton, Libraries Unlimited, 1974.
- [11] SMITH, J.I. - McCORD, M.F. (Szerk.): ERIC information analysis products, 1967-1972, 1973 (EDO78 862). - Survey of ERIC data base search services, Washington, Educational Resources Information Center, 1974. júl. (EDO94 750).
- [12] Survey of ERIC data base search services. Washington, Educational Resources Information Center, júl. 1974. (EDO 94 750)
- [13] COBLANS, H.: The literature of librarianship and documentation, the periodicals and their bibliographic control = Journal of Documentation, 28. köt. 1972. márc. p. 55-56.
- [14] DANSEY, P.: A bibliometric survey of primary and secondary information science literature = Aslib Proceedings, 25. köt. 1973. júl. p. 252-263.
- [15] SARACEVIC: Five years, five volumes and 2345 pages of the Annual Review of Information Science and Technology = Information Storage and Retrieval, 7. köt. 1971. p. 127-139.

- [16] CUADRA, C.A.: Comment on Tefko Saracevic review = *Information Storage and Retrieval*, 7. köt. 1971. p. 141–146.
- [17] The Shoemaker's children. A könyvtári irodalom bibliográfiai ellenőrzését tárgyaló report. (Conference on the Bibliographic Control of Library Literature) = *Library Journal*, 93. köt. 1968. jún. p. 2215–2217.
- [18] WINDSOR, D.A. – WINDSOR, D.M.: Citation of the literature by information scientists in their own publications = *Journal of the American Society for Information Science*, 24. köt. 1973. szept.–okt. p. 377–381.
- [19] McGRATH, W.E.: An estimate of the amount of research required to fill a new journal of library science and three estimates of the amount of research available, 1972 (EDO81 453).
- [20] GARVEY, W.D. – GRIFFITH, B.C.: Scientific communication: the dissemination system in psychology and a theoretical framework for planning innovations = *American Psychologist*, 20. köt. 1965. p. 157–164.
- [21] PAISLEY, W.J.: Library and information needs of scientists and technologists = *Library and Information Service Needs of the Nation*, p. 78–86. Washington, Supt. of Documents, 1974.

/FERGUSON, D.: *Disseminating library and information science research in the United States* = *Unesco Bulletin for Libraries*, 29. köt. 6. sz. 1975. p. 319–328./

* * *

(Papp István)

Az információk felhasználóira és használatára vonatkozó döntő kutatási problémák

(Egy Delphi-módszerű amerikai szeminárium eredményei és tanulságai)

Az információhasználatra vonatkozó ismeretek jelentősége

Az információk felhasználóira, használatára vonatkozó elméleti és gyakorlati ismeretek egyre nagyobb szerepet játszanak a tudományos és műszaki információ (TMI) szervezésében-vezetésében, a tudományos és műszaki információs rendszerek és szolgáltatások (TMI/RSZ) tervezésében és működésében. Ezeknek az ismereteknek megszerzése, megértése és alkalmazása azonban nem könnyű dolog, sőt mind nehezebbé válik. Az okokat a következőkben foglalhatjuk össze:

állandóan növekszik a társadalomilag hasznos (releváns) kutató-fejlesztő munka követelménye; ezzel párhuzamosan erőteljesen fokozódik a TMI „termelése”;

nagy mértékben szaporodnak a TMI/RSZ-ok; az előzőekből következően a legtöbb szakterületen jelentkezik az információkkal való túlterhelés, s végül meredeken növekednek a TMI kezelésére fordított költségek.

A fejlődésnek ezek a jelenségei, irányai is jelzik, hogy az információk használatára, felhasználóira vonatkozó pontosabb, lehetőleg tudományosan megalapozott ismeretek mennyire fontosak a hatékonyan, gazdaságosan működő TMI/RSZ létrehozása, illetve fejlesztése szempontjából.

Jórészt ezek a megfontolások adták az ösztönzést annak a szemináriumnak a megszervezésére, amelyet Denverben tartottak meg, az NSF (National Science Foundation = Állami Tudományos Alap) támogatásával. A 21 ipari, kormányzati, egyetemi-akadémiai szakértő részvételével több lépcsőben rendezett szeminárium (Delphi-módszer jellegű tanácskozás) fő célja az volt, hogy meghatározzák, azonosítsák azokat a lényeges és sürgős kutatási feladatokat, amelyeknek vizsgálata, megoldása alapvetően hozzájárulhat a TMI felhasználóira, használatára vonatkozó ismeretek felderítéséhez, megalapozásához, alkalmazásához.

A szeminárium munkájának eredményéről szóló jelentést 1975-ben tették közzé [1]. A következőkben ennek alapján ismertetjük a szeminárium lefolyását, fontosabb megállapításait, s néhány tanulságát.

A szeminárium résztvevői, módszere

A szemináriumon résztvevő szakértőket a következő négy követelmény-kategória szerint választották ki:

1. legyen közvetlenül érdekelt a TMI-ra vonatkozó kutatásban;
2. szakmailag felelős posztjon legyen a TMI/RSZ tervezését érintő tevékenységekben;
3. legyen megfelelő tapasztalata a TMI/RSZ vezetésében-szervezésében (management);
4. legyen jártas a TMI-val kapcsolatos társadalmi-politikai célok kitűzésében és megvalósításuk realizálásában.

A résztvevők közül néhányan két vagy több követelmény-kategóriának is megfeleltek.

Ha a résztvevő szakértők munkahelyét (foglalkozását) nézzük, azt találjuk, hogy a 21 szakember közül 10-en dolgoznak információs intézményben, a többi 11 szakember a vezetés- és szerveztudomány, a közgazdaságtan s a szociológia szakterületén dolgozik (kutatói, oktatói, vagy vezetői beosztásban). A szemináriumot Albert H. RUBENSTEIN, a *Northwestern University* tanára vezette; koordinátorként működött közre James E. FREEMAN, a *Denver Research Institute*-ből; ők állították össze a szemináriumról beszámoló kutatási jelentést is.